

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์จำแนกปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่ของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยนำเสนอรายละเอียดดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ตัวแปรที่สามารถจำแนกการคงอยู่ของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี
2. เพื่อสร้างตัวแปรจำแนก (Discriminant variate) พยากรณ์การคงอยู่และการลาออกของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี

สมมติฐานการวิจัย

มีตัวแปรเชิงจำแนก (Discriminant variate) อย่างน้อย 1 ตัวที่สามารถพยากรณ์การคงอยู่ และการลาออกของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานีได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นครูสอนวิชาสามัญในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี จำนวน 246 คน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่มตามข้อมูลภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการคงอยู่และลาออกจากการปฏิบัติงานในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี คือ กลุ่มครูวิชาสามัญที่ยังคงปฏิบัติงานสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จำนวน 131 คน และกลุ่มครูวิชาสามัญที่ได้ลาออกจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแล้ว จำนวน 115 คน ด้วยเทคนิคการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

(3) กลุ่มครูที่ยังคงปฏิบัติงานสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นระยะเวลา 10 ปีขึ้นไป ได้แก่ ครูสอนวิชาสามัญที่ได้รับการแต่งตั้งก่อนปี พ.ศ.2543 และยังปฏิบัติงานอยู่ถึงปัจจุบัน (ปี พ.ศ.2553)

(4) กลุ่มครูที่ได้ลาออกจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ได้แก่ครูสอนวิชาสามัญที่ได้รับการถอดถอนออกจากหน้าที่ครูในช่วงปี 2550 ถึงปี 2553 และมีอายุการปฏิบัติงานในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามไม่เกิน 5 ปี

โดยรายละเอียดในส่วนของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มครูที่ยังคงปฏิบัติงานสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่มีอายุการปฏิบัติงาน 10 ปีขึ้นไป นั้น ผู้วิจัยได้ติดต่อขอข้อมูลพื้นฐานจากสำนักงานการศึกษาเอกชนของแต่ละอำเภอในจังหวัดปัตตานี ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 131 คน

ในส่วนของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มครูที่ได้ลาออกจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานการศึกษาเอกชนแต่ละอำเภอในจังหวัดปัตตานี กรุณาประสานไปยังโรงเรียนในสังกัดเพื่อขอข้อมูลของครูที่ได้ลาออกจากโรงเรียนภายใน 4 ปี ย้อนหลัง (ปี พ.ศ. 2550 – ปี พ.ศ. 2553) ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 115 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

1. แบบสอบถาม 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 5 ตอน
  - ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของครู
  - ตอนที่ 2 แบบสอบถามการสนับสนุนจากโรงเรียนในการพัฒนาตนเอง จำนวน 11 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .877
  - ตอนที่ 3 แบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชาชีพครู จำนวน 19 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .621
  - ตอนที่ 4 แบบสอบถามความผูกพันต่อโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จำนวน 16 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .962
  - ตอนที่ 5 แบบสอบถามความเหนื่อยหน่าย จำนวน 24 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .903

2. แบบสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ใช้ในการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก เป็นการสอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่และลาออกของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม พร้อมทั้งข้อเสนอแนะต่อโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในการสรรหาบุคลากรครู ชำรงรักษา และส่งเสริมให้ครูประสบความสำเร็จในอาชีพและในการดำรงชีวิต เป็นการเสริมเพิ่มเติมการศึกษาเชิงปริมาณให้ได้ข้อมูลครบถ้วนมากยิ่งขึ้น โดยสุ่มจากกลุ่มตัวอย่างเดิมที่ตอบแบบสอบถามทั้ง 2 กลุ่มๆ ละ 3 คน รวมเป็น 6 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

8. มีหนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูลจากภาควิชาประเมินผลและวิจัยทางการศึกษาถึงสำนักงานการศึกษาเอกชนอำเภอทุกอำเภอในจังหวัดปัตตานี โดยทางสำนักงานการศึกษาเอกชนอำเภอจะออกหนังสือไปยังโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานีเพื่อขออนุเคราะห์ข้อมูลครูที่สอนวิชาสามัญในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่ได้รับการแต่งตั้งก่อนปี พ.ศ.2543 ยังปฏิบัติงานอยู่ถึงปัจจุบัน (ปี พ.ศ.2553) และครูสอนวิชาสามัญที่ได้ลาออกจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาภายใน 4 ปีย้อนหลัง (ปี พ.ศ. 2550 –ปี พ.ศ. 2553)

9. มีหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงสำนักงานการศึกษาเอกชนอำเภอทุกอำเภอในจังหวัดปัตตานี โดยทางสำนักงานการศึกษาเอกชนอำเภอจะออกหนังสือไปยังโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานีที่มีกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ในส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มครูที่ลาออก ผู้วิจัยได้ติดต่อสอบถามที่อยู่ปัจจุบันทางโทรศัพท์

10. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง โดยส่งแบบสอบถามด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ หลังจากส่งแบบสอบถามแล้ว 15 วัน ผู้วิจัยไปติดตามและรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง สำหรับแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ผู้วิจัยติดตามทางโทรศัพท์เพื่อขอความอนุเคราะห์

11. เมื่อได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนวิจัยต่อไป

12. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนและมีข้อมูลตัวแปรที่ต้องการศึกษาครบถ้วนมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

13. สำหรับแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์โดยใช้เทคนิคสรุปสะสม (Cumulative Summarization Technique) ที่แบ่งการสัมภาษณ์ออกเป็นช่วงๆ ตามหัวข้อที่สัมภาษณ์ และมีการสรุปการสัมภาษณ์จากการบันทึกที่จดให้ผู้ให้สัมภาษณ์ฟัง และขอให้ผู้ให้สัมภาษณ์ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและแก้ไขการสัมภาษณ์ได้ เมื่อมีการสรุปไม่ตรงกับกรให้สัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง โดยได้ขออนุญาตในการบันทึกเทป พร้อมทั้งการจดบันทึกประเด็นสำคัญ

14. ผู้วิจัยดำเนินการถอดเทปคำให้สัมภาษณ์ และจัดทำเป็นสรุปบรรยายเพื่อใช้ข้อมูลในการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์จำแนกปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่ของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์จำแนก (Discriminant Analysis) โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

9. ทดสอบข้อตกลงเบื้องต้น ตัวแปรทุกตัวต้องมีการแจกแจงแบบ Multivariate Normal Distribution และ Variance-covariance Matrix ของตัวแปรอิสระในแต่ละกลุ่มต้องเท่ากัน โดยใช้สถิติทดสอบ Box's M

10. สร้างตัวแปรจำแนก(Discriminant variate) พร้อมกับทดสอบความมีนัยสำคัญโดยวิธีของ Wilk's lambda

11. แปลความหมายของตัวแปรเชิงจำแนกโดยวิธีวิเคราะห์จากค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง Discriminant variate กับตัวแปรเดิมแต่ละตัว

12. ตรวจสอบความถูกต้องในการพยากรณ์กลุ่มของการจำแนกของตัวแปรจำแนกโดยวิธี Posterior Probability

ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้แนวทางการวิเคราะห์ของสูกางค์ จันทวานิช (2552: 144-148) โดยใช้ประโยคหลักที่ใช้จากการสัมภาษณ์มาจัดหมวดหมู่เพื่อจัดทำสรุปคำบรรยาย โดยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์เนื้อหามี 5 ขั้นตอน คือ

6. การกำหนดคำหลักและประโยคหลักเป็นหัวข้อที่จะทำการวิเคราะห์

7. การวางโครงของข้อมูล โดยแบ่งออกเป็นชนิด (Categories) เพื่อสะดวกในการวิเคราะห์

8. การวิเคราะห์การคำนึงถึงบริบท (Context) ของผู้ให้สัมภาษณ์

9. วิเคราะห์เฉพาะเนื้อหาที่ปรากฏในการสัมภาษณ์
10. สรุปใจความการสัมภาษณ์ ประกอบการวิเคราะห์ความถี่ของคำเนื้อหาและประโยคหลัก

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพทั่วไปของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี

1.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิลำเนา พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาในเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีจำนวน 241 คน คิดเป็นร้อยละ 98.0 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนานอกเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

1.2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คือ มีจำนวน 226 คน คิดเป็นร้อยละ 91.9 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาปริญญาโทหรือเทียบเท่า มีจำนวนน้อยที่สุด คือ 8 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

1.3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการสอนตรงวุฒิ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สอนตรงกับวุฒิสภาวิชาชีพ คือ จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 62.2 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และกลุ่มตัวอย่างที่สอนไม่ตรงวุฒิ มีจำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 37.4 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

1.4 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการมีใบประกอบวิชาชีพครู พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีใบประกอบวิชาชีพครู คือ จำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 89.0 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีใบประกอบวิชาชีพครู มีจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 11.0 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

1.5 ระยะเวลาการปฏิบัติงานและภาระงาน พบว่ากลุ่มครูที่คงอยู่เป็นครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีระยะเวลาการปฏิบัติงานโดยเฉลี่ย 11.49 ปี มีภาระงานโดยเฉลี่ย 21.21 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ สำหรับกลุ่มครูที่ลาออกจากการเป็นครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีระยะเวลาการปฏิบัติงานโดยเฉลี่ย 3.57 ปี มีภาระงานโดยเฉลี่ย 22.15 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

1.6 การสนับสนุนจากโรงเรียนในการพัฒนาตนเอง เจตคติต่อวิชาชีพครู ความผูกพันต่อโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และความเหนื่อยหน่ายจากการทำงาน พบว่า ทั้งสองกลุ่มได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียนในการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับปานกลาง มีเจตคติต่อวิชาชีพครูและความผูกพันต่อโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอยู่ในระดับสูง ยกเว้นความเหนื่อยหน่ายจากการทำงานกลุ่มครูที่คงอยู่เป็นครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนกลุ่มครูที่ลาออกจากการเป็นครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอยู่ในระดับต่ำ

2. ผลการวิเคราะห์จำแนกปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่ของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดปัตตานี พบว่าตัวแปรที่สามารถจำแนกกลุ่มครูที่ยังคงอยู่ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและกลุ่มครูที่ได้ลาออกจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้ 1 ตัวแปร ได้แก่ อายุการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยที่ว่า มีตัวแปรเชิงจำแนก (Discriminant variate) อย่างน้อย 1 ตัวที่สามารถทำนายการคงอยู่และการลาออกของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานีได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรพบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลในการจำแนกกลุ่มครูที่ยังคงอยู่ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและกลุ่มครูที่ได้ลาออกจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้ 1 ตัวแปร คือ ระยะเวลาการปฏิบัติงาน ซึ่งได้สมการในการจำแนกกลุ่ม ดังนี้

$$(D.V.) = -.122 (X_1) + .021 (X_2) - .033 (X_3) + .107 (X_4) + 1.024 (X_5)$$

$$-.088 (X_6) - .268 (X_7) + .023 (X_8) - .344 (X_9) + .227 (X_{10}) - .044 (X_{11})$$

สำหรับการตั้งชื่อ (Labeling) ตัวแปรจำแนกดังกล่าวพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficients) ระหว่างตัวแปรจำแนกกลุ่มกับตัวแปรเดิม จะทำให้ทราบว่าตัวแปรจำแนกกลุ่มใดมีความสามารถจำแนกกลุ่มได้ดีที่สุด จากผลการวิเคราะห์ พบว่าตัวแปรที่มีค่าสหสัมพันธ์สูง มีด้วยกัน 1 ตัวแปร คือระยะเวลาการปฏิบัติงาน มีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ .909 และได้ตั้งชื่อว่า ปัจจัยด้านระยะเวลาการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่ของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

4. สมการจำแนกกลุ่มที่ได้สามารถนำมาพยากรณ์การเป็นสมาชิกของกลุ่มครูที่คงอยู่ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้ถูกต้องร้อยละ 96.2 และกลุ่มครูที่ได้ลาออกจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้ถูกต้องร้อยละ 99.1 เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า สมการจำแนกกลุ่มสามารถพยากรณ์การเป็นสมาชิกของกลุ่มที่คงอยู่เป็นครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและกลุ่มที่ลาออกจากการเป็นครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้ถูกต้องร้อยละ 97.6

5. ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ โดยการสัมภาษณ์ ครูสอนวิชาสามัญในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มครูวิชา

สามัญที่ยังคงปฏิบัติงานสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จำนวน 3 คน กลุ่มครูวิชาสามัญที่ได้ลาออกจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแล้ว จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 6 คน เพื่อสอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่และลาออกของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม พร้อมทั้งข้อเสนอแนะต่อโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในการสรรหาคณาจารย์ ทรัพยากรรักษา และส่งเสริมให้ครูประสบความสำเร็จในอาชีพและการดำรงชีวิต เป็นการเสริมเพิ่มเติมการศึกษาเชิงปริมาณให้ได้ข้อมูลครบถ้วนมากยิ่งขึ้น สรุปผลการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพได้ดังนี้

5.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่และลาออกของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

5.1.1 ภาระงานของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นเกี่ยวกับภาระงานของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ภาระงานที่เป็นงานสอนมีความเหมาะสมในด้านจำนวนชั่วโมง เวลาในการทำงาน และค่าตอบแทนที่ได้รับ ส่วนภาระงานอื่นที่ได้รับมอบหมายนอกเหนือจากงานสอน โรงเรียนก็จะลดชั่วโมงสอนให้ ในบางโรงเรียนจะมีบุคลากรต่างหากที่ทำงานอื่นที่นอกเหนือจากงานสอน มีกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยที่เห็นว่าภาระงานมีมากเกินไป เนื่องจากต้องสอนหลายวิชาและหลายชั้น ไม่มีเวลาในการเตรียมการสอน

5.1.2 เจตคติที่ต่อวิชาชีพครู กลุ่มตัวอย่างมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู แต่ด้วยสภาพเศรษฐกิจปัจจุบันที่ค่าครองชีพสูงขึ้นทำให้กลุ่มตัวอย่างบางส่วนคิดว่ามีผลกระทบต่อดำรงชีวิตอยู่บ้าง ด้วยที่มีหนี้สินกับสถาบันการเงินหลายๆ สถาบัน ต้องรู้จักใช้จ่ายอย่างพอเพียง ในขณะที่ด้วยกันกลุ่มตัวอย่างคิดว่าสถานการณ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ได้มีผลกระทบมากนัก เพียงแต่ว่ากลุ่มตัวอย่างบางส่วนมีความเห็นว่าสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้การยอมรับครูสอนศาสนามากกว่าครูสอนวิชาสามัญ

5.1.3 การสนับสนุนในการพัฒนาตัวเอง กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการสนับสนุนในการพัฒนาตัวเองของบุคลากรที่โรงเรียนจัดขึ้นยังน้อยอยู่ หากแต่เป็นการอบรมจากหน่วยงานภายนอกโรงเรียนจะให้การสนับสนุน แต่ก็ยังไม่ครอบคลุม โดยส่วนใหญ่ก็ไม่ใช่ว่าทุกคนจะได้รับโอกาสนี้

5.1.4 ความผูกพันต่อโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นเกี่ยวกับความผูกพันต่อโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม แบ่งเป็นประเด็นต่างๆ ได้แก่ การยอมรับเป้าหมายของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างให้การยอมรับเป้าหมายของโรงเรียน แต่บางครั้งโรงเรียนดำเนินการไม่ตรงกับเป้าหมายที่วางไว้ ทำงานอย่างเต็มความสามารถของตัวเอง มีความ

ต้องการเป็นสมาชิกขององค์กร สำหรับที่ลาออกก็ด้วยเหตุผลเพื่อความเจริญก้าวหน้าด้านอาชีพของตัวเอง

5.1.5 ความเหนื่อยหน่ายจากการทำงาน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้สึกเหนื่อยหน่ายเป็นบางครั้ง ด้วยภาระงานจากการสอน หรือจากระบบการบริหารงานจากเจ้าของโรงเรียนที่มีอำนาจในการตัดสินใจ แต่ก็ยังมีกลุ่มตัวอย่างบางส่วนที่ไม่รู้สึกเหนื่อยหน่าย

5.2 ข้อเสนอแนะต่อโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในการสรรหา คุ้มครองรักษา และส่งเสริมให้ครูประสบความสำเร็จในอาชีพและในการดำรงชีวิต

ข้อเสนอแนะต่อโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะในประเด็นต่างๆ กล่าวคือ การสรรหาครูเข้าทำงาน โดยควรการประกาศรับสมัครแบบเปิดกว้าง มีกลุ่มตัวอย่างบางส่วนที่เสนอว่าควรจะได้รับพิจารณาศิษย์เก่าเป็นลำดับแรก รวมทั้งให้มีฝ่ายรับผิดชอบที่ชัดเจนในการคัดเลือกครูเข้ามาทำงาน ด้านการคุ้มครองรักษาบุคลากร ให้โรงเรียนให้ความสำคัญกับขวัญและกำลังใจ ให้ผู้บริหารเปิดใจให้กว้าง ดูแลสวัสดิการและมีระบบการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนที่ชัดเจน ด้านการส่งเสริมให้ครูประสบความสำเร็จในอาชีพและในการดำรงชีวิต ครูควรให้โอกาสครูได้แสดงศักยภาพของตนเองอย่างเต็มความสามารถ

การอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์จำแนกปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่ของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดปัตตานีปัตตานี พบว่าตัวแปรที่สามารถจำแนกกลุ่มครูที่คงอยู่ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและกลุ่มครูที่ได้ลาออกจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้ 1 ตัวแปร ได้แก่ ระยะเวลาการปฏิบัติงาน โดยผู้วิจัยได้ตั้งชื่อว่า ปัจจัยด้านระยะเวลาการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยที่ว่า มีตัวแปรเชิงจำแนก (Discriminant variate) อย่างน้อย 1 ตัวที่สามารถพยากรณ์การคงอยู่และการลาออกของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานีได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และอธิบายกลุ่มครูที่คงอยู่ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้ ดังนี้

1.6 ระยะเวลาการปฏิบัติงานเป็นตัวแปรที่มีน้ำหนักสูงสุดในสมการจำแนก ซึ่งถือได้ว่าเป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุดที่สามารถจำแนกกลุ่มครูที่คงอยู่ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และกลุ่มครูที่ได้ลาออกจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ข้อค้นพบนี้ชี้ให้เห็นว่าระยะเวลาการปฏิบัติงานมีผลต่อการคงอยู่ของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี กล่าวคือกลุ่มครูที่มีอายุการทำงานมากกว่า 10 ปีมีแนวโน้มที่จะคงอยู่กับโรงเรียนเอกชนสอน

ศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานีมากกว่ากลุ่มครูที่มีอายุการทำงาน 5 ปีลงมา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรพล สุวรรณแสง (2553: 74-75) ได้ศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยการคงอยู่ของครูโรงเรียนเอกชนในระบบ ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการคงอยู่ของครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี และได้วิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะปัจจัยการคงอยู่ของครูโรงเรียนเอกชนในระบบ ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่าครูที่เห็นว่าการปฏิบัติงานมีปัญหา ส่วนใหญ่เป็นครูที่มีอายุน้อย เพิ่งเข้าทำงานใหม่ ผลตอบแทนการทำงานด้านต่างๆ อาจยังไม่เป็นที่พอใจของครู จึงได้เสนอปัญหาเกี่ยวกับจำนวนชั่วโมงการสอนต่อสัปดาห์มากเกินไป ช่วงปิดภาคเรียนได้หยุดเฉพาะวันเสาร์อาทิตย์ และยังไม่ให้ค่าตอบแทนน้อยไม่ยุติธรรม ไม่มีมาตรฐานกฎเกณฑ์การพิจารณาขึ้นเงินเดือนค่าตอบแทนสวัสดิการการรักษาพยาบาลน้อยเกินไปไม่ครอบคลุมและการเบิกจ่ายล่าช้า ไม่มีความมั่นคงในอาชีพการให้ออกจากงาน การเปลี่ยนงานมีหลักเกณฑ์ไม่แน่นอน และสอดคล้องกับงานวิจัยของกาญจนา บุญภักดี (2544: 111) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการคงอยู่ของครูในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทบริหารธุรกิจในกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี มีความรู้สึกว่าการทำงานยังไม่มั่นคงเท่ากับครูที่มีประสบการณ์ 5-10 ปี และมากกว่า 10 ปี ซึ่งครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี อาจมีการเลื่อนย้ายเปลี่ยนงานได้ตลอดเวลา และสอดคล้องกับเชลบอล Seybolt (1986 อ้างถึงในอำไพวรรณ ศรีสว่าง, 2548: 58) ที่ได้ศึกษาความตั้งใจลาออกจากพนักงานของโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง พบว่าความตั้งใจที่จะลาออกจากงานของโรงพยาบาลในกลุ่มที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานต่างกันนั้นจะแตกต่างกัน โดยกลุ่มที่มีแนวโน้มลาออกง่ายและมากที่สุด ได้แก่ กลุ่มที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงาน 6 เดือน - 1 ปี รองลงมา คือกลุ่มที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงาน 1-3 ปี และกลุ่มที่มีความตั้งใจลาออกน้อยลงมา คือกลุ่มที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงาน 3-6 ปีหรือมากกว่า ซึ่งกลุ่มดังกล่าวนี้เป็นกลุ่มที่ทำงานนานพอที่รับรู้บทบาทของตนในหน่วยงานและยังเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการกำหนดบทบาทต่างๆ ภายในหน่วยงานอีกด้วย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Weisman (1982 อ้างถึงในอำไพวรรณ ศรีสว่าง, 2548: 58) เกี่ยวกับอายุการทำงานมีผลต่อการลาออกจากงาน โดยศึกษาถึงเหตุผลของการลาออกจากงานพยาบาลในโรงพยาบาล 2 แห่ง พบว่าผู้ที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานน้อยจะมีแนวโน้มในการลาออกมากกว่าผู้ที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานเป็นระยะเวลานานกว่า ซึ่งได้ผ่านพ้นช่วงวิกฤตในการที่จะต้องตัดสินใจในการลาออกจากงานมาแล้ว เป็นเพราะว่าเกิดความผูกพันต่อองค์กร สอดคล้องกับแนวความคิดเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์กร Buchanan (อ้างถึงใน พายกล วัจนสุนทร, 2541: 53-54) ได้สรุปความสำคัญ

ของความผูกพันต่อองค์กรไว้ว่าความผูกพันต่อองค์กรสามารถทำนายอัตราเข้า-ออกจางาน ของสมาชิกในองค์กรได้ดี แนวความคิดนี้มีลักษณะครอบคลุมมากกว่าความพึงพอใจในงาน มนัชชา จันทเขต (2551: 151) ได้ศึกษาถึงค่านิยมในการทำงาน ความผูกพันต่อองค์กร ความเชื่ออำนาจในตน(Locus of Control) กับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) พบว่าพนักงานที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานอยู่ในช่วง 16 - 38 ปี มีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร โดยรวมสูงกว่าพนักงานที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานอยู่ในช่วง 1-5 ปี และสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับความเหนื่อยหน่าย Maslach (1997: 57 quoted in Mcshane and Von Gilnow, 2003: 199-210 อ้างถึงในเบญจมา ณ มหาไชย, 2551: 79-82) กล่าวถึงระยะเวลาในการปฏิบัติงาน จากการศึกษาเรื่องความเหนื่อยหน่ายในกลุ่มบุคคลอาชีพทางการบริการสังคมหลายสาขาอาชีพ พบว่ามักจะมีอาการเหนื่อยหน่ายในช่วงระยะเวลา 1-5 ปี แต่ไม่สอดคล้องกับจุฑารัตน์ แสงสุริยันต์ (2549: 43) ที่ได้ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านองค์กรที่มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มการลาออกของพนักงานบริษัทเอกชน ได้พบว่าระยะเวลาการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับแนวโน้มการลาออกจากองค์กรของพนักงาน โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) นั่นคือ พนักงานที่มีระยะเวลาที่ปฏิบัติงานนาน จะมีแนวโน้มการลาออกสูง

ตัวแปรลำดับรองลงมาที่มีแนวโน้มที่จะเป็นลักษณะของกลุ่มครูที่คงอยู่ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม คือ เจตคติต่อวิชาชีพครู ซึ่งเมื่อบุคคลที่มีเจตคติต่อวิชาชีพครูสูง จะไม่ยอมลาออกเพื่อไปประกอบอาชีพอื่น ยกเว้นไปสอบบรรจุเป็นข้าราชการครูในโรงเรียนของรัฐ เพราะหากครูมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู ครูก็จะมีความสุขในการปฏิบัติหน้าที่และทำงานอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับงานวิจัยของภัทรภรณ์ สุกาญจนภรณ์ (2546: 63) ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในการทำงาน ทักษคติต่อวิชาชีพ ทักษคติต่อผู้ป่วย ความผูกพันต่อองค์กร บรรยากาศในองค์กร กับ การปฏิบัติงานของพยาบาลตึกผ่าตัดและตรวจอุบัติเหตุโรงพยาบาลศิริราช พบว่า ตัวแปรที่สัมพันธ์ต่อวิชาชีพ ทักษคติต่อผู้ป่วย มีความสัมพันธ์กับปฏิบัติงานของพยาบาล ซึ่งตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการร่วมพยากรณ์การปฏิบัติงานของพยาบาลเป็นลำดับแรก และสอดคล้องกับวุฒิพงษ์ เตชะดำรงสิน และคณะ (2537: บทคัดย่อ) ได้รายงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการคงอยู่ การลาออกหรือโอนย้ายของคณาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จากการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการคงอยู่ของอาจารย์ ปัจจัยที่มีความสำคัญ คือ ความมีอิสระในการทำงาน ความชอบในอาชีพการเป็นอาจารย์ และการมีโอกาสได้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ รองลงมา การมีโอกาสดำเนินการพัฒนาความรู้ความสามารถตามความต้องการ การได้อยู่กับครอบครัว สวัสดิการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยในมหาวิทยาลัย และการมีพันธะสัญญาการใช้ทุน ตามลำดับ

จากผลการวิจัยที่พบว่ามีเพียงตัวแปร จำนวน 1 ตัวแปรที่ร่วมกันจำแนกการคงอยู่ของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี ทั้งนี้อาจเนื่องจากตัวแปรอีก 10 ตัวที่นำมาศึกษามีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานใกล้เคียงกันจนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และลักษณะของตัวแปรมีความสัมพันธ์กันสูง มีลักษณะร่วมคล้ายกันเมื่อแยกเป็นปัจจัยจึงทำให้มีอำนาจจำแนกกลุ่มได้ต่ำ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อเสนอแนะต่อโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานีและหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบ

1. โรงเรียนควรให้สวัสดิการ ตอบแทนที่เพียงพอกับค่าครองชีพในสภาวะการณ์ปัจจุบัน เพื่อเป็นแรงจูงใจสำหรับครูที่มีความรู้ความสามารถที่ต้องการทำงานในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
2. โรงเรียนควรให้มีการสนับสนุนในการพัฒนาตนเองของครู ให้ครูได้รับการอบรมที่เพียงพอและต่อเนื่อง รวมทั้งการสนับสนุนในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เพื่อครูจะได้พัฒนาการจัดการเรียนการสอน
3. ภาครัฐควรให้การสนับสนุนการศึกษาภาคเอกชน โดยการหาแนวทางการบรรจุครูโรงเรียนเอกชนเป็นพนักงานของรัฐหรือพนักงานราชการ โดยมีหลักเกณฑ์ที่มีประสิทธิภาพและความโปร่งใส
4. ภาครัฐควรมีการกำหนดพื้นที่ในการอนุญาตให้เปิดดำเนินการของโรงเรียนเอกชน เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ของครูสอนวิชาศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ของครูในโรงเรียนเอกชนสามัญในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. ศึกษาแนวทางการธำรงรักษาครูโรงเรียนเอกชนโดยการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกยิ่งขึ้นและสามารถนำไปใช้